

Sygn. akt **IC 481/22**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 lutego 2023 roku

Sąd Rejonowy w Kielcach I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	sędzia Renata Rosiak-Doroz
Protokolant:	sekretarz sądowy Katarzyna Piątek

po rozpoznaniu w dniu 27 lutego 2023 roku w Kielcach

na rozprawie

sprawy z powództwa **Powiatu (...)**

przeciwko **Ubezpieczeniowemu Funduszowi Gwarancyjnemu z siedzibą w W.**

o ustalenie istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa i o zapłatę

I. oddała powództwo

II. zasądza od powoda Powiatu (...) na rzecz pozwanego Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego z siedzibą w W. kwotę 1 817,00 zł (jeden tysiąc osiemset siedemnaście złotych 00/100) tytułem zwrotu kosztów procesu.

sędzia Renata Rosiak-Doroz

Sygn. akt IC 481/22

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 22 kwietnia 2022 roku powód Powiat (...) domagał się ustalenia nieistnienia obowiązku zawarcia przez powoda umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych pojazdu marki R. (...) o numerze rejestracyjnym (...) w okresie od dnia 24 kwietnia 2021 roku do 9 czerwca 2021 roku. Nadto wniósł o zasądzenie od pozwanego Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego w W. kwoty 5 600 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia następującego po dniu doręczenia pozwanemu pozwu do dnia zapłaty i kosztami procesu według norm przepisanych. W uzasadnieniu żądania podniósł, że prawomocnym postanowieniem wydanym w sprawie o sygn. akt I Ns 119/21 Sąd Rejonowy w Kielcach orzekł przepadek na rzecz Powiatu (...) ww. pojazdu, którego właścicielem jest A. B., usuniętego z drogi publicznej w dniu 6 listopada 2020 roku. Niezwłocznie po otrzymaniu przedmiotowego postanowienia, Powiat (...) wykupił polisę ubezpieczeniową na przedmiotowy pojazd i dokonał zapłaty opłaty za brak ubezpieczenia OC pojazdu. Kwota ta jest jednak nienależna, gdyż na powódzie nie spoczywał obowiązek ubezpieczeniowy. Z tego też powodu kwota ta powinna zostać zwrócona powodowi wraz z odsetkami (k. 3-11).

W odpowiedzi na pozew pozwany Ubezpieczeniowy Fundusz gwarancyjny w W. wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie na jego rzecz zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych. W uzasadnieniu swojego

stanowiska wskazał, że powód nie wykazał, iż w dacie kontroli w 2021 roku nie był posiadaczem ww. pojazdu, a tym samym nie był zobligowany do zawarcia umowy obowiązkowego ubezpieczenia OC doprowadzając do przerwy w ubezpieczeniu (k. 51-54).

W toku procesu strony konsekwentnie podtrzymywały swoje stanowiska w sprawie (k. 65-68, 69-69v., 77-77v., 91).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 6 listopada 2020 roku pojazd mechaniczny marki R. (...) o nr rej. (...), którego właścicielem był wówczas A. B., został usunięty z drogi publicznej w miejscowości Ć. na parking strzeżony w K. na podstawie art. 130 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 roku Prawo o ruchu drogowym. Pojazd był w stanie uniemożliwiającym poruszanie się nim oraz w stanie technicznym zagrażającym bezpieczeństwu ruchu drogowego (zdeformowany przód pojazdu, wyciek płynów eksploatacyjnych, rozbite reflektory, zdeformowana pokrywa silnika, rozbita szyba czołowa).

dowód: dyspozycja usunięcia pojazdu nr (...) (k. 16), protokół przyjęcia pojazdu nr H/01/11/2020 (k. 17)

Ówczesny właściciel pojazdu, pomimo wezwania do odbioru pojazdu i pomimo pouczenia, że nieodebranie pojazdu skutkować będzie wystąpieniem do sądu o orzeczenie jego przepadku na rzecz powiatu na podstawie art. 130a ust. 10a ustawy Prawo o ruchu drogowym po upływie 3 miesięcy od dnia jego usunięcia, nie zgłosił się celem jego odebrania.

W dniu 17 lutego 2021 roku Starosta (...) wystąpił do Sądu Rejonowego w Kielcach z wnioskiem o orzeczenie przepadku ww. pojazdu. Sprawa została zarejestrowana pod sygn. akt I Ns 119/21.

Postanowieniem z dnia 6 kwietnia 2021 roku wydanym w sprawie o syn. akt I Ns 119/21 Sąd Rejonowy w Kielcach orzekł przepadek na rzecz Powiatu (...) pojazdu mechanicznego marki R. (...) o numerze rejestracyjnym (...), którego właścicielem jest A. B., usuniętego z drogi publicznej W-750 w dniu 6 listopada 2020 roku przez funkcjonariuszy Komisariatu Policji w K., a przechowywanego na parkingu strzeżonym przy ul. (...). W. S. 9 w K..

Postanowienie to uprawomocniło się z dniem 24 kwietnia 2021 roku.

dowód: wniosek o orzeczenie przepadku pojazdu zalegający w aktach tut. sądu o sygn. I Ns 119/21 (k. 2-4), postanowienie Sądu Rejonowego w Kielcach z dn. 06.04.2021 r. wydane w sprawie o sygn. akt I Ns 119/21 wraz ze wzmianką o prawomocności (k. 19-20)

Prawomocne postanowienie wpłynęło do Starostwa Powiatowego w K. w dniu 7 czerwca 2021 roku.

dowód: doręczenie z dn. 31.05.2021 r. wraz z prezentatą z dn. 07.06.2021 r. (k. 18), koperta oznaczona nr (...) (k. 21)

Niezwłocznie po otrzymaniu przedmiotowego postanowienia, Powiat (...) wykupił polisę ubezpieczeniową na ww. pojazd marki R. (...). Umowa ubezpieczenia została zawarta na okres od 10 czerwca 2021 roku do 9 czerwca 2022 roku

dowód: polisa ubezpieczeniowa floty pojazdów C. Flota nr (...) (k. 22-25)

Powiat (...) jako nowy właściciel pojazdu, celem podjęcia decyzji w sprawie dalszego dysponowania pojazdem, zlecił wykonanie opinii w przedmiocie określenia wartości rynkowej pojazdu przed szkodą oraz jego wartości w stanie po szkodzie. Z opinii rzeczoznawcy samochodowego wynikało, iż pojazd jest niesprawny, z rozległymi uszkodzeniami pokolizyjnymi. Odbudowa pojazdu technicznie i ekonomicznie nieuzasadniona, kwalifikuje się do wyłączenia z eksploatacji. Wartość pojazdu określona na dzień wydania opinii wynosiła 600 zł.

dowód: opinia nr (...) z dn. 18.06.2021 r. (k. 26-37)

Ostatecznie pojazd został zdemontowany i wyrejestrowany.

dowód: zaświadczenie o demontażu pojazdu (k. 38), decyzja Starosty (...) z dn. 08.07.2021 r. (k. 39)

Pismem z dnia 4 sierpnia 2021 roku, znak: OPL/201/15038 Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny poinformował Starostwo Powiatowe w K., że w wyniku kontroli przeprowadzonej w dniu 6 sierpnia 2021 roku nie zidentyfikował w ogólnopolskiej bazie polis komunikacyjnych, umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych, przypisanej do pojazdu marki R. (...) o nr rej. (...), w okresie od 1 stycznia 2021 roku do 9 czerwca 2021 roku.

dowód: pismo z dn. 04.08.2021 r. (k. 40-41)

W odpowiedzi na przedmiotowe pismo, Powiat (...) wniósł o odstąpienie od naliczenia opłaty.

dowód: pismo z dn. 01.09.2021 r. (k. 42-43)

Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny, w odpowiedzi na pismo Powiatu (...), wskazał, że nie znajduje podstaw do odstąpienia od nałożonej na powiat opłaty. Jednocześnie wezwał do wniesienia opłaty w wysokości 5 600 zł pod rygorem skierowania sprawy na drogę postępowania egzekucyjnego w administracji.

dowód: pismo z dn. 07.12.2021 r. (k. 44)

Starostwo Powiatowe w K. w dniu 23 grudnia 2021 roku, pomimo braku akceptacji stanowiska Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego, w celu uniknięcia przymusu, dokonało zapłaty świadczenia.

dowód: potwierdzenie realizacji operacji z dn. 23.12.2021 r. (k. 45)

Czyniąc ustalenia stanu faktycznego sąd oparł się na wskazanych powyżej dowodach z dokumentów, których prawdziwość nie była kwestionowana przez żadną ze stron i które w całości zostały uznane za wiarygodny materiał dowodowy.

Sąd zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 336 k.c. posiadaczem rzeczy jest zarówno ten, kto nią faktycznie włada jak użytkownik, zastawnik, najemca, dzierżawca lub mający inne prawo, z którym łączy się określone władztwo nad cudzą rzeczą (posiadacza zależny). Na podstawie art. 339 k.c. domniemywa się, że ten kto rzeczą faktycznie włada jest posiadaczem samoistnym.

W postanowieniu z dnia 9 maja 2003 roku, sygn. akt V CK 24/03 Sąd Najwyższy wskazał, iż to, że uzyskanie władztwa nad nieruchomością w granicach własności jest następstwem wykonywania uprawnień państwa jako podmiotu prawa publicznego, nie zmienia charakteru tego władztwa i tym samym nie może wykluczać jego kwalifikowania jako posiadania samoistnego. W uchwale zaś pełnego składu Sądu Najwyższego z dnia 26 października 2007 roku (III CZP 30/07) wskazano, że władanie cudzą nieruchomością przez Skarb Państwa, uzyskane w ramach sprawowania władztwa publicznego, może być posiadaniem samoistnym prowadzącym do zasiedzenia.

W ocenie sądu, kwalifikowania władania w niniejszej sprawie przez powoda jako posiadania samoistnego nie można w żaden sposób ograniczyć. Okoliczności towarzyszące uzyskaniu władania odpowiadającego wykonywaniu własności państwowej, w szczególności okoliczność polegająca na uzyskaniu władania w drodze aktu o charakterze władczym (w ramach imperium) nie stanowią przesłanek do zastosowania takich ograniczeń.

Według art. 336 k.c. o posiadaniu i jego postaci decyduje wyłącznie sposób władania rzeczą, a władanie uzyskane w następstwie wypełniania przez państwo zadań publicznych w ramach imperium może być uznane za posiadanie samoistne.

W świetle powyższe, zdaniem sądu, w wyniku sądowego orzeczenia o przepadku pojazdu na rzecz powodowego Powiatu (...), stał się on posiadaczem przedmiotowego pojazdu marki R. (...) o nr rej. (...) już z chwilą uprawomocnienia tego postanowienia. W okresie od uprawomocnienia się postanowienia Sądu Rejonowego w

Kielcach z dnia 6 kwietnia 2021 roku wydanego w sprawie o sygn. akt I Ns 119/21 (co nastąpiło 24 kwietnia 2021 roku) do dnia jego zezłomowania powód był posiadaczem samoistnym pojazdu marki R. (...) o nr rej. (...).

W ocenie sądu stanowisko powoda, jakoby pojazd nie uczestniczył w ruchu, nie wpływa na jego obowiązek do obowiązkowego ubezpieczenia przedmiotowego pojazdu.

Zgodnie z art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, ubezpieczający zawiera umowę ubezpieczenia obowiązkowego z wybranym zakładem ubezpieczeń, wykonującym działalność ubezpieczeniową w zakresie tego ubezpieczenia.

Jak stanowi z kolei art. 23 ust. 1 – 2 ww. ustawy, posiadacz pojazdu mechanicznego jest obowiązany zawrzeć umowę obowiązkowego ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem posiadanego przez niego pojazdu. Posiadacz pojazdu, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 10 lit. a, zarejestrowanego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, z wyłączeniem pojazdu, w odniesieniu do którego państwem członkowskim Unii Europejskiej umiejscowienia ryzyka jest państwo Unii Europejskiej, w którym pojazd ma być zarejestrowany, obowiązany jest posiadać ochronę ubezpieczeniową przez cały okres, w którym pojazd jest zarejestrowany, z wyjątkiem zarejestrowanych pojazdów historycznych. W odniesieniu do pojazdów zarejestrowanych za granicą obowiązek ten trwa przez cały okres pozostawiania tych pojazdów na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Przepisy dotyczące obowiązkowego ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych stosuje się także do posiadacza lub kierującego pojazdem mechanicznym, przed jego rejestracją oraz do posiadacza lub kierującego pojazdem historycznym albo pojazdem wolnobieżnym, od chwili wprowadzenia tych pojazdów do ruchu.

Zgodnie z art. 29 ust 1 pkt 1 ww. ustawy, posiadacz pojazdu jest obowiązany zawrzeć umowę ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych najpóźniej w dniu rejestracji pojazdu mechanicznego, z wyjątkiem pojazdów historycznych, ale nie później niż z chwilą wprowadzenia pojazdu do ruchu.

Stosownie zaś do treści art. 10 ust. 1 i 2 ustawy – obowiązek ubezpieczenia uważa się za spełniony, jeżeli została zawarta umowa ubezpieczenia, na podstawie której osoba obciążona tym obowiązkiem korzysta z ochrony ubezpieczeniowej, a czas trwania i zakres tej ochrony odpowiadają przepisom ustawy lub odrębnych ustaw lub umów międzynarodowych wprowadzających obowiązek ubezpieczenia. Ustalenia spełnienia lub nieistnienia obowiązku ubezpieczenia można dochodzić przed sądem powszechnym.

Podkreślenia wymaga, że powództwo o ustalenie spełnienia lub nieistnienia obowiązku ubezpieczenia na podstawie art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, jest szczególnym rodzajem powództwa o ustalenie, o którym mowa w art. 189 k.p.c. Powód nie jest zatem obowiązany do wykazania interesu prawnego jako przesłanki merytorycznej zasadności powództwa opartego na dyspozycji art. 189 k.p.c., winien natomiast wykazać, że spełnił obowiązek zawarcia umowy ubezpieczenia obowiązkowego, albo nieistnienie tego obowiązku.

W ocenie sądu, szczegółowa analiza przepisów art. 23 w zw. z art. 29 ustawy prowadzi do wniosku, że obowiązek zawarcia umowy obowiązkowego ubezpieczenia OC posiadacza pojazdu mechanicznego będącego samochodem osobowym (niebędącym pojazdem historycznym, ani wolnobieżnym) istnieje również wówczas, gdy pojazd ten nie jest eksploatowany przez posiadacza. Przesłanką powstania obowiązku zawarcia tego rodzaju umowy jest bowiem sam fakt zarejestrowania pojazdu. Norma wyrażona w art. 29 ust. 1 pkt 1 ustawy, zgodnie z którym posiadacz pojazdu jest obowiązany zawrzeć umowę ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych najpóźniej w dniu rejestracji pojazdu mechanicznego, z wyjątkiem pojazdów historycznych, ale nie później niż z chwilą wprowadzenia pojazdu do ruchu, może budzić pewną wątpliwość interpretacyjną. Może bowiem sugerować, że ostatecznym momentem, kiedy powinno nastąpić zawarcie umowy ubezpieczenia jest chwila wprowadzenia pojazdu do ruchu niezależnie od jego rejestracji. Treść art. 29 ust. 1 pkt 1 ustawy należy jednak odczytywać łącznie z art. 23 ust. 2 ustawy, z którego wynika, iż powstanie obowiązku zawarcia umowy z chwilą wprowadzenia pojazdu do ruchu dotyczy pojazdów mechanicznych przed ich rejestracją, a także pojazdów historycznych i wolnobieżnych. W sprawie niniejszej

okolicznością bezsporną jest fakt nabycia przez powoda pojazdu już zarejestrowanego, który nie stanowił pojazdu historycznego, ani wolnobieźnego w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt. 10 i 11 ustawy, a zatem powód miał obowiązek zawrzeć umowę ubezpieczenia OC pojazdu nabytego w drodze przepadku, niezależnie od tego jaki charakter miało to nabycie własności.

Podkreślenia wymaga także, że ustawa z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, nie przewiduje wyjątków w zakresie obowiązku ubezpieczenia OC i nie można tracić z pola widzenia celu tej ustawy, jakim jest zapewnienie ochrony ubezpieczeniowej w związku z ruchem pojazdów. Brak używania pojazdu przez powoda nie oznacza, że nie istnieje ryzyko powstania szkody w związku z ruchem pojazdu. Zgodnie z art. 34 ww. ustawy, z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, będącą następstwem śmierci, uszkodzenia ciała, rozstroju zdrowia bądź też utraty, zniszczenia lub uszkodzenia mienia. Punkt 2 tegoż artykułu stanowi, iż za szkodę powstałą w związku z ruchem pojazdu mechanicznego uważa się również szkodę powstałą podczas i w związku z: wsiadaniem do pojazdu mechanicznego lub wysiadaniem z niego, bezpośrednim załadowywaniem lub rozładowywaniem pojazdu mechanicznego, zatrzymaniem lub postojem pojazdu mechanicznego. Zdaniem sądu fakt, że samochód nie był używany przez powoda, a następnie został zezłomowany nie oznacza, że nie może wyrządzić szkody. Należy wskazać, że pojazd ten mógłby wywołać szkodę w czasie transportu do zezłomowania lub chociażby w związku z wsiadaniem do pojazdu w czasie jego złomowania. Choć ryzyko takiej sytuacji jest minimalne to jednak jest.

Reasumując, w ocenie sądu, powód w związku z orzeczeniem o przepadku, nabył własność i wszedł w posiadanie pojazdu objętego pozwem, a zatem miał obowiązek zawarcia umowy ubezpieczenia OC, z uwagi na brak przepisów wyłączających ten obowiązek. W konsekwencji, powództwo o ustalenie nieistnienia po stronie powoda obowiązku zawarcia tego rodzaju umowy w okolicznościach przez niego przytoczonych, nie jest uzasadnione.

W tym stanie rzeczy, sąd w punkcie I wyroku oddalił powództwo.

O kosztach procesu w punkcie II wyroku orzeczono na podstawie art. 98 § 1 k.p.c., który stanowi, że strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu).

Mając na uwadze, że powód przegrał niniejszą sprawę w całości, sąd zasądził od Powiatu (...) na rzecz Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego w W. kwotę 1 817 zł tytułem zwrotu kosztów procesu. Na kwotę tą złożyło się: wynagrodzenie dla reprezentującego pozwanego fachowego pełnomocnika w osobie radcy prawnego w kwocie 1 800 zł ustalone na podstawie § 2 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz opłata skarbową od udzielonego pełnomocnictwa w wysokości 17 zł.

Sędzia Renata Rosiak-Doroz